

בשבת בבוקר, ברגל. הם ראו את יעל שוכבת בחדרההתאוששות, ליד החדר הסרטית הכרה.

היא היתה מתה

איש אינו יודע עדיין בכירור כיצד הרתה יעל שריקי, בת 17, בת לאב נכה יוצא-מארקו שהוליד 11 בנים ובנות. מי האב?

בצפת הקטנה יש לפחות חמש גיטרות. גם המישפחה וגם המישפחה מחפשות את אבי העובר באופן קרד תני. בארכיביר נעשו בדיקות-רקמות כדי לברר זאת. נלקחו רקמות מהעובר הזעיר, מהחבר שממנו נפרדה רק לפני חודש, לפי טענת המישפחה; מן המלצר הערכי שעבר איתה, ומשלושה ירדנים נוספים, מהם שני תלמידים בכיתהספר שבו למדה.

איש במישפחה לא ידע שהיא הרה. בצר לה, פנתה יעל אל המלצר הערכי, שעבר במיסעדה ליד ביתה, ושבה עבדה לפעמים, כשהיה עומס של לקוחות. לטענת המישפחה, פנה ה' מלצר לבית-החולים, והד"ר דורון קולר היה הרופא-התורן. אחרי שסיפרו לו כי יעל פוחדת שדבר ההפלה ייודע למישפחה, הציע קולר לערוך את ההפלה באופן פרטי. קולר (34) הוא רופא מתמחה בגניקולוגיה, ליד רומניה, נשוי ואב לשני ילדים.

לדברי קולר, ריחם על הבת, מפני שאמרה שהמישפחה תהרוג אותה אם ייודע לה שנכנסה להריון. על כן ביקש מירדני הקשיש, רופא גימלאי הד"ר סימון ג'ונדור, להעמיד דלתו את מירפאתו הפרטית המיושנת.

יעל באה למרפאה ביום השישי בשעות הצהריים. הרופא נכנס עימה לקליניקה, כשהד"ר ג'ונדור נשאר כ- חוץ. כאשר הוריק לה קולר זריקה של הרדמה מקומית, איבדה את ההכרה. היא הגיעה לבית-החולים 35 דקות אחרי המיקרה, אמר לי רופא של בית- החולים, אילו היתה באה תוך דקות, יתכן שאפשר היה להציל אותה. יכולנו להוריק לה זריקה נגדית.

תוצאה קטלנית כזאת של זריקת- הרדמה היא נדירה ביותר, מיקרה אחד ב-100 אלף.

מי רצח את יעל?

מקום לפקפק בדבריו, שנאמרו אחרי-מעשה כשהמישפחה כולה היתה נתונה במצוקה נפשית. אך עובדה היא שיעל עצמה פחדה להגיד את האמת לאביה, לאמה, לאחיה ולאחיותיה. אחרת לא היתה מתנהגת כפי שהתנהגה. היא לא ידעה מה לעשות.

אומנם, במדינת-ישראל נוהג בפועל שיטה ליברלית לגבי הפלות. נערה יכולה לפנות לוועדה שליד כל בית-חולים, גם הרחק ממקום-מגוריה. ההפלה יכולה להתבצע בסודיות. מכוון שיעל לא היתה נשואה, לא היתה לה בעיה לקבל אישור להפלה.

למרות שהחוק תוקן כמה פעמים לרעה, תחת לחצם של החוגים הדתיים, לא השתנה הנוהל הזה.

הצרה היא שבגלל יחסו של המימסד הדתי, אין המוסדות הרפואיים והחינוכיים מעזים לפרסם את המצב ברבים. הגישה היא: ככל שידברו על זה פחות, כן ייטב! וכן. אל תעוררו את הדתיים! אפשר לעשות את הכל בשקט!

השקט הזה הוא שרצח את יעל שריקי. היא לא ידעה מה לעשות? למי לפנות. מניין תבוא העזרה, לכן היא מתה.

בכל תחנת-תחנית בלונדון תלויות על הקירות, ליד המדרגות הנעות, כרזות רבות המראות צעירה יפה ומודאגת, ומעליה המילים: "את הרה? טלפני למס..."

הבריטים יודעים מה נוראה מצוקתה של נערה בשנות העשרה. המוצאת עת עצמה הרה. לא-פעם נוטש אותה הגבר, או שכלל אינה פודעת מי אבי-העובר. לעיתים קרובות היא פוחדת לפנות אל הוריה. היא חשה שהיא לבדה לגמרי, מול עולם עויין, בצרה שאינה יודעת כיצד להתמודד עימה.

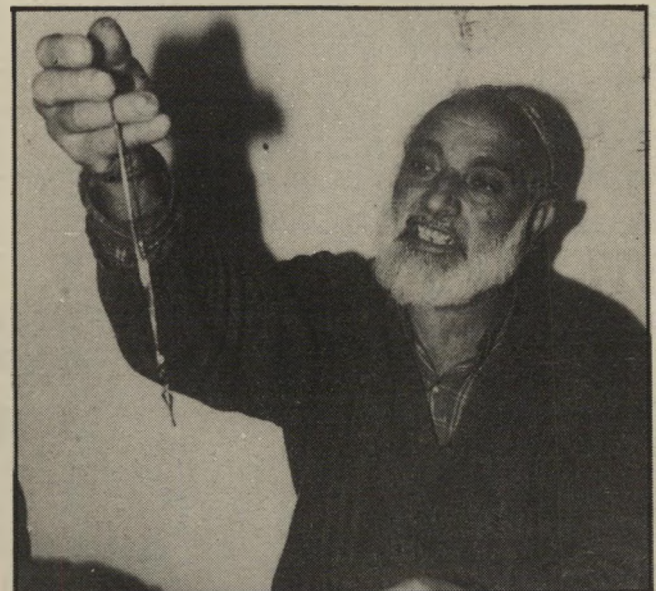
לכן מוצעת לה העזרה הדיסקרטית: מיספר טלפון, עצה שקטה, ומכאן הדרך מוכנה להפלה בתנאים של סודיות גמורה. ובלי תשלום.

לרשותה של יעל שריקי לא עמד מיספר-טלפון כזה. היא חשה שהיא אבודה. היא פחדה מפני מישפחתה המסורתית. העולם סגור עליה. וכך מצאה את עצמה במירפאה מיושנת של גימלאי, ובזיוו של רופא-מתמחה צעיר, שלא ידע מה מותר ומה אסור.

מי אשם? האב זועק שלא היה פוגע לרעה בבתו. וכי גם מישפחתו הגדולה לא היתה פוגעת בה. אין

תמונות שלה כשהיתה ילדה קטנה, ויהיו לי תמונות של ההלוויה, אמר. סיפר האב: מעולם לא הרמתי יד על אף ילד אחד. כל מה שרציתי מהילדים שלי זה שילמדו. "גולדתי במארוקו, אבא שלי היה רופא-אורתופד, שמת בגיל 122.

למעשה הגיעה יעל אל בית-החולים כשהיא כבר מתה. היא חוברה מייד למכשירי הטיפול הנמרץ, אבל לא היה בכך טעם רב. המישפחה לא השלימה עם עובדה זו. היא התמקמה כולה בכניסה לחדר-הניתוח. יעל שכבה במשך שבוע ליד

תליון זהב

החלון בחדר ההתאוששות. ילדה רוה וחיוורת, שנראתה כבת 14, בעלת שני ער שחור קצר. היא שכבה על גבה, ועל כן לא ראו את הצלקת האיומה שעל גבה — זכר לטרגדיה קודמת.

האב הזעיק רופא-מומחה בירושלים, הפרופסור שמריה כותב, שהגיע במסוק שעלה למישפחה 1200 דולר. הוא סירב לקחת שכר — כי למעשה כבר היתה מתה כשהגיע.

שני אחים הגיעו מארצות-הברית. האב עצמו הלך לרבי מברסלב בצ'פת, שנתן לו פתק. הוא עלה למירון, לקבר הרב שימעון ברייזוואי, ומשם הביא בקבוקי שמן קדוש. הוא הלך לצדיק באמוקה ולברוך, בנו של ה'באבא סאלי. הוא רץ מצדיק לצדיק, והביא מכל אחד פתק, בקבוק, משוק, הוא גם צם.

ביום השישי בבוקר, בשעה 5.15, עמד האב בבית-הכנסת וניסה להרליק נדי-שמון. הנר ככה. כמה דקות אחרי זה הגיע הבן, אבי, ואמר לו: "זה נגמר!"

וידאו בהלוויה

אב, ימין, גבר נאה, בעל עיניים ירוקות וזקן קטן, הזמין צלם וידאו כדי להנציח את ההלוויה. יש לי

ביים, והיתה כהלים כה קשה, עד כי הפסיכולוגים המליצו שלא להביא אותה להעיד למישפט. מליחי נשפט על פי טעני של נסיון לרצח, ונשפט ל-10 שנות-אסור.

צום לקראת ההפלה

במשך חודשים לאחר מכן סבי לה יעל מריכאון קשה, וכמעט ש-לא דיברה.

אומר האב, מאיר שריקי: כשאבא היה בבית-המישפט ועמד מולו האיש שהרג את בתו ושפצע את בתו השניה, הוא לא הרים עליו יד, וגם לא צעק עליו. איך אפשר להגיד על אבא כזה שהיה הורג את יעל, מפני שהיתה הרה? הוא לא הרים אף פעם יד על הילדים: איך אפשר להציג את המישפחה שלנו כמישפחה פרימיטיבית? כל מה שאבא רצה היה שנלמד, ולמרות שהדת היתה חשובה לו, יש בינינו ילדים שאינם דתיים, ואבא לא עשה להם כלום וגם לא העיר להם על זה.

המישפחה אינה יודעת הרכה על חייה. שבוע לפני המיקרה לקתה יעל בשפעת ושכבה במיטה. במשך כמה ימים לא ביקרה בבית-הספר. המישפחה לא הבחינה ברבר יוצא-דופן. ביום ה' שישי ניקה האב את הבית. בישראל, הכין חמין, ולא הבחין בשום דבר. מספר האב: כל השבוע היא לא הרגישה כי טוב. היתה לה אנגינה. נתתי לה תרר פות, וביום השלישי והרביעי לא הלכה לבית-הספר. עכשיו אני מבין שביום החמישי לא הרגישה בטוב. כמפני ש-היתה בצום לקראת ההפלה.

כשחזרה אשתי מהעבודה שלה, אמרתי לה שהכל מסודר, ושצריכים רק לשטוף את הריצפה. יעל הבטיחה לעי-זור כשתחזור, אחרי שתקנה גרעינים ותפוזים לרותי, הבת שלנו המשרתת בצבא.

האב נפגע קשה מן הפירסומים ש-אמרו כאילו היה הורג את בתו בגלל הריזונה: "הילדים שלי אינם מעשנים חשישו: כולם ילדים שלמדו בבית-הספר! הבן הגדול שלי עובד בארצות-הברית ומר כר ציוד רפואי. אני רציני שילמד רפואה, והוא למד במשך שנתיים רפור אה בארצות-הברית וחזר כדי לשרת בצבא.

בן אחר שלנו היה בהנדסה קרבית בצבא. בן אחר היה נה"לאי. נתתי את הדם שלי לילדים, תשאלו בכל העיר על הילדים שלי. כל חיי שברתי אבנים ועברתי בחצץ כדי שילידים שלי יהיה אוכל ושילמדו.

"רק לפני שבוע תיקנתי ליעל את השיניים. זה עלה 600 שקל. אני לא אדם פרימיטיבי! אילו הבת שלי היתה באה אליי ואמרת שהיא הרה, לא הייתי הורג אותה! למה לא באה אליי וסיפרה לי?"

הריגה בלי רשיון

יעל שריקי, בת ה-17, היא ללא ספק קורבן נוסף של המצב השורר במערכת הבריאות.

● רופא צעיר, הד"ר דורון קולר, הוא עברין שגרם ישירות למותה של הצעירה. החוק בארץ אוסר לבצע הפלות בקליניקות פרטיות, ולא זו בלבד, אלא שרופא מתמחה אסור בצורה מוחלטת לעסוק בפרקטיקה פרטית. הרופא הקשיש, הד"ר סימון ג'ונדור, הוא שותף מלא. מאחר שהוא איפשר לד"ר קולר לבצע הפלה בתנאים של קליניקה מיטבנית מחתרית.

● אם נכון הדבר שהשתמשו לצורך ההרדמה המקומית בחומר לידוקאין חמור המעשה פי כמה. לידוקאין ידוע כיותר טוקסי (ועלי) מן החומר נובקאין, שמשמש בבו בדרך-כלל לצורך הרדמה מקומית.

אסור היה להזריק לידוקאין בצוואר-הרחם. בכל מדינת-תרופות כתוב שבלידוקאין אפשר להשתמש רק בתוך בית-חולים.

● מישרד-הבריאות לא יכול שלא לדעת שקיימות קליניקות פרטיות רבות, שבהן מבצעין הפלות לא-חוקיות. אזלת-יד כלפי עבריינים ברפואה, ואיניקוט צעדי-מינעה, עושים את מישרד-הבריאות שותף מלא למות הנערה.

● יש עוד נקודה חשובה: התנהגות הנערה עצמה. כל מה שהיא היתה צריכה לעשות כמצב. ולא עשתה. היה לפנות לוועדת-הפסקת הריון, הפועלת ליד כל בית-חולים. אם לא רצתה לפנות לוועדה באותה העיר, החוק היה מאפשר לה לפנות לכל בית-חולים בכל מקום במדינה. ובית-החולים חייב היה לעזור לה ולאפשר לה לבצע את ההפלה מחוץ לעיר מגוריה.

החוק מאפשר לקטינות שנכנסו להריון, לקבל הפניה לכל בית-חולים בארץ ללא צורך בהסכמת-ההורים (בניגוד לניתוחים אחרים שבהם יש צורך בהסכמת-ההורים). החוק גם קובע שעל חברי-הוועדה לשמור על סודיות מוחלטת במיקרים אלה, ובמיקרה של הסרת-הסודיות הם צפויים למאסר על-מי החוק.

על הרופאים, שהנערה פנתה אליהם, היתה מוטלת חובה להסביר לנערה את זכויותיה ולעזור לה לבצע את ההפלה בתוך בית-החולים. ריצה אחרי בצע-כסף היא הסיבה היחידה שרופאים אלה לא הסבירו לנערה את זכויותיה, וכיצד עליה לפעול.

זו הסיבה מדוע אין מפרסמים בכלי-התיקשורת את התקנות המאפשרות לנערות במצב זה לבצע הפלות בתוך בית-החולים. ללא סכנת-מוות! ד"ר וילי גרדלמן